

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" та Кодексу адміністративного судочинства України щодо мінімізації адміністративного тиску при здійсненні державного контролю у сфері господарської діяльності»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Закріплені чинною редакцією Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» форми державного контролю (нагляду) є об'єктом безперервної критики як корупційно небезпечні та такі, що пов'язані із істотним адміністративним тиском контролюючих органів та їх посадових осіб на суб'єктів господарської діяльності, створенням перешкод у їх діяльності, заподіянням необґрунтованої шкоди їх діловій репутації, великими часовими та фінансовими втратами з їх боку.

Негативне соціальне сприйняття існуючих практик здійснення державного контролю призводить до необхідності періодичного законодавчого запровадження мораторіїв на проведення перевірок певних груп суб'єктів господарської діяльності. Такій підхід, не вирішуючи проблему по суті, подекуди перешкоджає захисту законних державних та громадських інтересів, нівелюючи саму функцію державного контролю.

Юридичним механізмом вирішення даної проблеми має стати вдосконалення самих форм державного контролю та процедур його здійснення, які б, з одного боку, убезпечували б суб'єктів господарської діяльності від свавілля чиновників контролюючих органів, будь-якого втручання в їх господарську діяльність без істотних, доведених у суді підстав, а з іншого боку - залишали б в руках держави необхідний інструментарій забезпечення державної та громадської безпеки при здійсненні суб'єктами господарювання відповідних видів діяльності.

2. Мета та завдання прийняття акта

Представлений законопроект розроблено з метою покращення умов провадження господарської діяльності через мінімізацію адміністративного тиску та зниження рівня корупції при здійсненні державного контролю у відповідній сфері, її убезпечення від свавілля чиновників контролюючих органів та зміцнення процесуальних гарантій законності та обґрунтованості проведення перевірок.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту нормативно-правового акта

Законопроект передбачає викладення у новій редакції Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", у якій усуває існуюче сьогодні смислове дублювання понять "державний контроль" та "державний нагляд", уніфікуючи їх виключно до поняття державного контролю, формами якого за змістом, процедурою та правовими наслідками визначаються моніторинг та перевірка.

Моніторинг полягає у здійсненні органом державного контролю (його уповноваженими посадовими особами) спостереження за господарською діяльністю відповідного суб'єкту господарювання, порядком, результатами та наслідками її провадження без права будь-яким чином обмежувати або перешкоджати діяльності господарюючого суб'єкту, ставити під сумнів його чесне ім'я та ділову репутацію, призводити до будь-яких витрат з його боку, а також без будь якого доступу до рухомого чи нерухомого майна (земельних ділянок, приміщень тощо) господарюючого суб'єкту, якщо такий доступ не є загальнодоступним за правилами, встановленими законом та відповідним господарюючим суб'єктом. будь-яким чином обмежувати або перешкоджати діяльності господарюючого суб'єкту, ставити під сумнів його чесне ім'я та ділову репутацію, призводити до будь-яких витрат з його боку, а також не може передбачати будь який доступ до рухомого чи нерухомого майна (земельних ділянок, приміщень тощо) господарюючого суб'єкту, якщо такий доступ не є загальнодоступним за правилами, встановленими законом та відповідним господарюючим суб'єктом.

Моніторинг провадиться встановленими законом органами державного контролю шляхом збору, аналізу відомостей про господарську діяльність відповідних суб'єктів із використанням загальнодоступних джерел, статистичних даних, даних інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, відомостей публічних кадастрів, реєстрів та інформаційних систем, соціологічних та інших опитувань, досліджень, вишукувань, аудіо-, візуальних та інших натурних спостережень, аналізу звернень та скарг фізичних та юридичних осіб, громадських об'єднань щодо стану дотримання такими суб'єктами встановлених законодавством правил господарювання у сфері, щодо якої проводиться моніторинг.

Перевірка здійснюється за результатами проведеного моніторингу та лише на підставі судового рішення і полягає у з'ясуванні органом державного контролю (його уповноваженими посадовими особами), у межах, встановлених зазначеним рішенням, фактичного стану дотримання суб'єктом господарювання встановлених законодавством вимог у певній сфері господарювання, що

здійснюється відповідним органом з безпосереднім залученням такого суб'єкту господарювання до проведення відповідних дій.

Підставами для ухвалення судом рішення про проведення перевірки законопроектом визначаються лише:

1) встановлення під час здійснення моніторингу відомостей, що можуть свідчити про порушення суб'єктом господарювання відповідних правил здійснення господарської діяльності, у тому числі виявлення недостовірних або суперечливих даних, вказаних у документах обов'язкової звітності, поданих суб'єктом господарювання;

2) перевірка виконання суб'єктом господарювання розпоряджень про усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення перевірки (якщо у встановленому порядку він не надасть відомостей та підтвердження усунення виявлених попередньою перевіркою порушень);

3) реальна небезпека завдання або фактичне завдання істотної шкоди (визначення яких також дається у законопроекті).

Прозорість процедур та результатів проведення перевірок забезпечується закріпленням обов'язку органів державного контролю готувати та щорічно до 1 квітня оприлюднювати на власному офіційному веб-сайті звіти про подані до суду позовні заяви про вжиття заходів державного контролю за минулий рік та результати перевірок, а також інформацію, документи і матеріали про проведені заходи державного контролю у сфері господарської діяльності.

Законопроект також передбачає доповнення Кодексу адміністративного судочинства України новою статтею щодо особливостей провадження у справах щодо вжиття заходів державного контролю до суб'єкта господарювання, якою встановлюється процедура розгляду позовної заяви органу державного контролю про вжиття заходів державного контролю (проведення перевірки, призупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг).

4. Нормативно-правова база у даній сфері правового регулювання

Основним нормативно-правовим актом у даній сфері правового регулювання є Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Із запровадженням судового порядку прийняття рішення про проведення перевірок у сфері господарської діяльності відповідні зміни передбачається внести й до Кодексу адміністративного судочинства України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту забезпечить покращення умов провадження господарської діяльності через мінімізацію адміністративного тиску та зниження рівня корупції при здійсненні державного контролю у відповідній сфері, її убезпечення від свавілля чиновників контролюючих органів та зміцнення процесуальних гарантій законності та обґрунтованості проведення перевірок.

Народні депутати України